

(א) ר"מ מ"ז, (ב) ז"ל לה', (ג) אהלא לקמיה דר' חיאל אהו הסדי ואמר לין כתב לה איל ר' חיאל זל הב לה לטוף אמר לה פרעמיך אמר לו הוחזק כפרן וכו' כ"ה גי' ר"ף ור"ש ור"א הוא נכון, (ד) ר"מ מ"ז, (ה) ר"ש, (ו) ר"מ מ"ז, (ז) כחובות פה. ר"ש כ"ו, (ח) לקמן עב. סנהדרין ל"ב, ר"ה ה' ט. שביעית פ"י מ"ה ב"ב קט': קטל, (ט) לעיל ע"ב, (י) ויע' חזק' יצמות ס"ה ד"ה ב' האל, (יא) ז"ל דשנחאי, רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) נב' הירושל' תב"ב (מנח' חזק' וי"ב גי' רש"י מי:

מוסף רש"י

שטר שלוחו בו ופרעו. זו כיום, אינו חוזר ורודו בו. אפילו זו כיום, ואפי' דלא מוקדם הוא, שהי כיום הלאה נכתב, שכבר נמחל משעבודו. משפיע ועל השטר ומחל מלוה גובה מלוה על פה ואינו גובה מן הלקוחות (כתובות פ"ג) ואין הקרקעות משועבדות שזו של מלוה הגובה על פה עליה נתנה שטר זה (גיטין פ"ג). המוקדמין. יתבט קודם הטובה. פסולין. דקא בעי למטרף לקוחות מומן הכתוב שלל מין וקנסין היתלה אלו אסורא ופסול אפילו מומן שני (סנהדרין ל"ב) לפי שראה לערוך לקוחות שקלחו ענה מן הלוה מומן ששטר ושלל כדן הוא, שהי עדים ומכירה להלוהה וקנסת מעט שחלוקה קדמה לכדי קנסיה מלגבות זו ולא יערוך אפילו מומן המלוה ואינו אלא כמלוה על פה שאינו גובה ושלל המשועבדים (ר"ה ב.) אי מני שנתכח שטר בחדש בניסן וכן כחוד בו בחדש בניסן לוח פלוגי משלתי והוא לא לה כחוד בניסן עד ט"ו בניסן, ג' מ' או מוקדם ופסול, שאין לו לטרף אלא מומן ההלוהה ואילו ודלא כחזי דאמר (לעיל י"ג) עדי בחמתו וכן לו ומיהו אם ההלוהה היתה בחדש בניסן כפי עדים וקני מירו להשתעבד נכסי לוח למלוה ולא כחוד את השטר עד ט"ו בניסן וכתבו זו בחדש בניסן, כי הלא מוקדם כבר (ש"ס ב"ב פ"ג). אחריות נכסיה. שטר קרקעות שנגבה מהן (ע"ד ב"ב) כשחייב מורד. שהלוה מודה ששטר אינו פרוע (ש"ס).

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

עין משפט
נר מצוה

קבא א ב מיי פ"ז מהל' טוען וטוען ה"ה סמג ע"פ לה טו"ש ח"מ ס"י לט טע"ו וס"י עט טע"י זי:
קבא ג ד מיי שם הל' סמג שם טו"ש ח"מ ס"י עט טע"י זי:
קבא ה מיי שם הל' סמג שם טו"ש ח"מ ס"י עט טע"י זי:
קבא ו ז מיי פ"ז מהל' סמג שם טו"ש ח"מ ס"י עט טע"י זי:
קבא ח טו"ש ח"מ ס"י פו טע"י זי:
קבא ט מיי פ"ח מהל' גזילה ואבידה הל' סמג ע"פ עד טו"ש ח"מ ס"י פה טע"י זי:
קבא י מיי פ"ד מהל' מלוה וזה הל' ז סמג ע"פ ל' טו"ש ח"מ ס"י מה טע"י א וס"י ז טע"י זי:
קבא י"י מיי פ"ג מהל' מלוה וזה הל' א סמג ע"פ שם טו"ש ח"מ ס"י מה טע"י זי:
קבא י"ב מיי פ"ח מהל' גזילה ואבידה הל' סמג ע"פ עד טו"ש ח"מ ס"י מה טע"י זי:
קבא י"ג מיי פ"ח מהל' גזילה ואבידה הל' סמג ע"פ עד טו"ש ח"מ ס"י מה טע"י זי:

ואמר. לאחר זמן: פרעתי. ע"פ ז"ד: נאמן. ובשבעת היסט: כל מלוה. לפיכך לכתוב לו אהרנחא עליו אין כותבין ונותנין לו: אינו נאמן. ליטעב אלא שכנגדו נשבע וטול דכיון דמחילתו לפרוע עד שיפסקו דינו פסק גמור: ואמר פרעתי. לאחר זמן ע"פ ז"ד: והעדים מעידים אותו שלא פרע. בפנינו תבעו לפרוע לו ע"פ ז"ד ולא פרעו הואיל ובפניהם העיז לעבור ע"פ ז"ד אינו נאמן שזו לומר פרעתי שלא בעדים: הוחזק כפרן לאוהו ממון. שאין נאמן עוד עליו לומר החזרתו ופרעתי עד שיפרע בעדים: לא הוחזק כפרן. וכשעבד שפרעו ואע"פ שלא פרעו מיד כשכתבו בפני עדים ואין זה מעיז כז"ד דכיון דלא פסקו לו פסק גמור נשמט ממנו סכר כו': אלטלא. כלום: הוחזק כפרן לאוהו אלטלא. עד שיפרע: הוחזק כפרן לאוהו שזעוה. לומר נשבעתי עד ששבע בפנינו: כשנחייב שבעה כז"ד. דכיון דמבעו בעדים לקיים דברי ז"ד ולא אבה אינו נאמן לומר עוד קיימתי אחרי כן: אכל חייב עלמו שבעה. שאמר לו אשבע לך ותבעו בעדים ולא אבה ואמר כך אמר נשבעתי נאמן ואע"ג דקמי עדים דחייב: עזיז איני דמקרי ואמר. לא אעשה מה שלא חייבתי ז"ד אלא אני בעצמי ואין זו סרענות ומרטה אלא דחייב בעלמא: וכסוד זו זמנו כיום. שזיום שנמחל נכתב: שכבר נמחל שעבודו. משפיע מלוה ראשונה ועל האחרונה לא נכתב והוא לה מלוה על פה וטרף לקוחות שלא כדן ואינו מלוה על פה גובה מן הלקוחות: אימא. דפרעיה אימתי וחזר וזהו אימתי: אי נימא למחר. ולא כיום שנכתב: וליומא חרא. שמי מבינות הן וליום אחריו וקילור סופרים הוא: סיפוק ליה. דאפילו נכתב על מלוה זו אחרונה וכתבו זו יום מוקדם כה הוה ליה השטר מוקדם: דלא שמימי [אינשין] דפרעי [בניומיא] קאמינא. הלכך לא חיישין למדי דלא שמי ואי אחרמי הולכרו לומר דאין חוזר ולוה זו: רב כהנא אמר. הוה דא"ר יוחנן יחזיר לבעלים: כשחייב מודה. שלא פרע: שמעי זי רבנן. שנמחל שעבודו: ומפסדי לי. למטרף לקוחות משום דשטרי חוב המוקדמין פסולין דכיון דהאי דאוקמה הכי לית ליה עדי בחמתו וכן לו אף זה מן המוקדמין: מינה ניחא ליה. כרמאות ותלי נפשיה כספיקא ואמר דלמא לא שמעי ואיכא רווחא: מי איכא דעריף לקוחות. מה טרפא יש בזה שלא יאה שטר שיחזור ויכתבו לו והלא שניהם כיום אלא הלכך בשטר שנמחל שעבודו כיום לא שציק: הווען אחר מעשה ז"ד. דבר שהוא תנאי ז"ד כגון כתובה ומוון האשה והצנות הטוען ואמר פרעתי שלא בעדים לא אמר כלום:

ואמר פרעתי נאמן בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי אינו נאמן בא מלוה לכתוב כותבין ונותנין לו רב זבד משמיה דר"נ אמר א"בין צא תן לו בין חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי נאמן זבא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו אלא אי איכא פלוגי הכי הוא דאיכא פלוגי: ואמרו לו צא תן לו ואמר פרעתי והעדים מעידים אותו שלא פרעו (ה' החזיר ואמר פרעתי) הוחזק כפרן לאוהו ממון דחייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי והעדים מעידים אותו שלא פרעו ואמר פרעתי לא הוחזק כפרן לאוהו ממון מ"ט אשתמוטי הוא קא משתמיט מיניה סבר עד דמעיינו בי רבנן בדיני אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ה"מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים אותו שיש לו וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאוהו ממון כי הא דשבתא בריה דרבי מרינוס כתב לה לכלתיה איצטלא דמילתא בכתובתה וקבלה עליה אירכס כתובתה אמר (להו) לא היו דברים מעולם (אתו סהדי ואמרי אין כתב לה לסוף אמר להו פרעתיה אתא לקמיה דרבי חייא א"ל הוחזקת כפרן לאותה איצטלא: א"ר אבין א"ר אלעא א"ר יוחנן יהיה חייב לחבירו שבועה ואמר נשבעתי והעדים מעידים אותו שלא נשבע (וחזר ואמר נשבעתי) הוחזק כפרן לאותה שבועה אמרוה קמיה דר' אבהו אמר להו מסתברא מלתא דרבי אבין ישנתחייב שבועה בב"ד אבל חייב עצמו שבועה (נאמן) עביד איניש דמקרי ואמר אהדרוה קמיה דר' אבין אמר להו אנא נמי בב"ד אמרי איתמר נמי א"ר אבין א"ר אלעא א"ר יוחנן היה חייב לחבירו שבועה בב"ד ואמר נשבעתי והעדים מעידים אותו שלא נשבע (וחזר ואמר נשבעתי) הוחזק כפרן לאותה שבועה: א"ר אסי א"ר יוחנן המוצא שטר חוב בשוק וכתוב בו זמנו בו ביום יחזירו לבעלים אי משום כתב ללות ולא לוח הא כתוב בו הנפק אי משום פרעון לפריעה בת יומא לא חיישין א"ל ר' זירא לר' אסי מי א"ר יוחנן הכי הא את את הוא דאמרת משמיה דר' יוחנן (ששטר שלוחו בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שיעבודו אימתי אילימא למחר וליומא חרא מאי אריא שכבר נמחל שיעבודו תיפוק ליה דהוה ליה מוקדם ותנן) שטרי חוב המוקדמין פסולין אלא לאו ביומיה אלמא פרעי אינשי ביומיה א"ל מי קא אמינא דלא פרעי כלל דלא שכחי אינשי דפרעי ביומיה קא אמינא רב כהנא אמר כשחייב מודה אי הכי מאי למימרא מהו דתימא האי מפרע פרעיה והאי דקא אמר לא פרעתי משום דקבעי מהדר למזופא ביה זמנא אחריתי ולפשיטי דספרא חייש קמ"ל דאם כן מלוה גופיה לא שבק סבר שמעי בי רבנן ומפסדי לי מאי שנא מהא דתנן (מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שזא כתב ללות בניסן ולא לוח עד תשרי ואתי למטרף לקוחות מניסן ועד תשרי שלא כדן ולא אמרינן דא"כ מלוה גופיה לא שביק דא"ל כתוב שטרא אחריןא בתשרי דדלמא שמעי רבנן ומפסדי לי אמרי התם משום דאית ליה רווחא דקא מרף לקוחות מניסן ועד תשרי מינה ניחא ליה ולא אמר ולא מידי הכא כיון דלית ליה רווחא דסוף סוף שטרא האידנא כתיב (ה) מאי איכא דקמריף לקוחות בשטר שנמחל שיעבודו לא שביק: אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן הווען אחר מעשה בב"ד

ריבנו חננאל

אמר ר' יהודה אמר רב נתמן אמר לו ב"ד צא ליתן לו ואמר פרעתי אין נאמן בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו. אבל אמר לו צא לו ואמר נתיי ורעדים מעידים אותו שלא נתן הוחזק כפרן לאוהו ממון ואם אמר לו חייב אתה ליתן ואמר נתיי והעדים מעידים אותו שלא נתן לא הוחזק כפרן לאוהו ממון מאי טעמא אמרינן אשתמוטי הוא דקא משתמיט סבר עד דמעיינו רבנן בדריני. (א) זה כגון הכופר במלוה כשר לעדות. אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מנה לי בידך והלה אומר אין לך עלי כלום ועדים מעידים שיש לו וחזר ואמר ממון הוחזק כפרן לאוהו ממון. והוא שכבר בב"ד כי (א) בגמי שבחאי דרביתי כתב לכלתיה איצטלא דמילתא וקיבלה עליה וכפר ובאו עדים והעדין שכתב לה איצטלא דמילתא חזר ואמר פרעתי. אמר ליה רב חייא כבר הוחזקת כפרן לאוהו איצטלא וכן הלכה. וכן מי שנתחייב שבועה בב"ד ואמר נשבעתי ועדים מעידים אותו שלא נשבע הוחזק כפרן לאוהו שבועה וחייב ליטעב כששוי. א"ר יוחנן המוצא שטר חוב ותמונו בו ביום וכתוב בו הנפק יחזירו לבעלים דאי משלתי [כתב] ללות ולא לוח הא כתוב בו הנפק. אי משום פרעון כיון דרובא דעלמא לא פרעי ביומיה אלא מיעטא הוא דפרעי ביומיה למיעטא לא חיישין. ותוב מלוה גופיה לא שביק אמר דילמא שביק רבנן דהאי שטרא שלוחו בו ופרעו הוא וכבר

(א) אולי ז"ל ומעט א' אמרי' דהספר במלוה כשר לעדות ור"ל דהסג נמי העטעם משום דלמרי' דמישמטי ודליתא לעיל ד' ו. (ב) אולי ז"ל כי מהעשה דשנחאי.